

[Rytter.]

hængige af Administrationen; men de vilde ikke have staaet uafhængige overfor Lovgivningsmagten, thi denne havde kunnet gribe ind paa mange Maader, f. Eks. med Hensyn til Pensionens Størrelse. Kun een Ting havde den ikke kunnet: Dommerne havde ikke kunnet afsættes uden ved Dom. Monrads første Udkast tilsigtede saaledes at skabe Dommerne Uafhængighed af Administrationen, men ikke af Lovgivningsmagten.

Dette Forslag blev imidlertid ikke forelagt for Rigsforsamlingen, det undergik visse Forandringer. Hvem der har haft Hovedindflydelsen herpaa, om det har været Lehmann eller Monrad selv, derom kan der vistnok ikke skaffes tilstrækkelige Oplysninger. Noget tyder paa, at det har været Lehmann, nemlig den kortfattede, koncise Udtryksmaade, men der er ogsaa noget, der tyder paa, at det var Monrad selv, idet han var noget paavirket af engelsk Ret. I Historisk Tidsskrift VIII. Række, 4, pag. 180—81, omtaler P. Munch netop, at Monrad oprindelig har tænkt paa, at en Dommer, foruden ved Dom, skulde kunne afsættes ved en Lov. Altsaa paa samme Maade, som man har det i England og Amerika.

I det Grundlovsforslag, der blev forelagt for Rigsforsamlingen, fik Paragraffen følgende Formulering:

„Dommerne kunne ikke afsættes uden ved Dom, ikke heller forflyttes mod deres Ønske. Dog kan den Dommer, der har fyldt sit 70de Aar, afskediges, men uden Tab af Indtægter.“

Man ser af den Forandring, der her var foregaaet, at man ikke mente, det var nok, at Dommerne skulde være uafhængige af Administrationen; efter dette andet Forslag, som altsaa blev forelagt Rigsforsamlingen, skulde Dommerne ogsaa være uafhængige af Lovgivningsmagten, idet man ansaa det for at være af største Betydning, at Dommerne ikke som andre Embedsmænd var afhængige af den til enhver Tid herskende Opfattelse. Man vilde gøre dem uafhængige af Lovgivningsmagten. Dette maa man kunne slutte af den stedfundne Ændring, thi allerede ifølge Monrads Forslag var de uafhængige af Administrationen, men efter det endelige Grundlovsforslag er de efter min Mening ikke blot uafhængige af Administrationen, men ogsaa af Lovgivningsmagten. Og maa jeg ikke i denne Forbindelse — jeg er altid glad, naar jeg kan henvide til en Udtalelse af Ministeren, som jeg er enig i — henlede Opmærksomheden paa, hvad den højtærede Minister efter min

Mening med fuld Føje udviklede i Folketinget, da der var Tale om at forandre Presse-loven. Da sagde den højtærede Minister: Lad os være forsigtige paa dette Omraade; husk paa, at de, der har givet denne Lov, har set Ulemperne ved en anden Ordning; og de gik ind for den nuværende Presselov; lad os derfor gaa i vore Forfædres Spor. Jeg siger her det samme til den højtærede Minister: Lad os være forsigtige med at ændre dette. Husk paa, at de Folk, der gav Grundloven, var ikke tilfredse med, at Dommerne kun var sikrede overfor Administrationen, ikke overfor Lovgivningsmagten. De har set den Tid, da Dommerne var nødt til at krybe for Magthaverne, og jeg tror, det vilde være uheldigt, hvis vi paa ny skulde opleve en saadan Tilstand, ligegyldigt, om Magthaveren hedder Kongen eller Justitsministeren eller de politiske Partier.

Den højtærede Minister vil maaske her til sige: Ja, men jeg tror ikke, man nu vilde være gaaet den Vej, man vilde være gaaet en helt anden — nemlig den Vej, Ministeren følger i det foreliggende Forslag. Man skal jo aldrig spaa, men jeg tror at turde sige, at hvis vi havde staaet frit og havde taget Spørgsmaalet op til selvstændig Forhandling, vilde den højtærede Minister ikke selv have forelagt dette Forslag. Thi den Gang Lønningsloven blev vedtaget, baade i 1919 og senere, var man enig om at lade dette Spørgsmaal ligge, fordi man ellers ogsaa maatte komme ind paa helt andre Spørgsmaal, nemlig Spørgsmaalet om Dommernes Lønningsforhold og deres Ret til Bierhverv, idet man selvfølgelig ikke her kan stille Dommerne daarligere end andre Embedsmænd. Naar man berøver Dommerne det Privilegium, de har paa et vist Omraade, maa man ogsaa give dem samme Ret til Bierhverv som andre Embedsmænd. Jeg for mit Vedkommende vilde hilse en saadan Ordning med Sorg; jeg synes, det er en god Regel, at Dommerne ikke maa have Bierhverv uden Præsidentraadets Samtykke. Men den højtærede Justitsminister vil ikke kunne komme uden om det Spørgsmaal, naar han gør sig til Talsmand for, at Dommerne skal stilles som andre Embedsmænd.

Jeg kommer dernæst til det Spørgsmaal: Er vi frit stillet? Man kan sige, at de to Udkast, jeg har omtalt, var jo ikke det, der blev vedtaget, og som Følge deraf har de ingen Interesse. Dertil vil jeg svare, at den sidste Formulering, som var den, der blev forelagt den grundlovgivende Rigsforsamling, dog har den Interesse, at den begrænsede Lovgivningsmagtens Myndighed. Man kan saa igen indvende: Ja, men